

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Косяк А. П., канд. екон. наук, доцент, Раїна Д. О., студентка, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м.Харків

Вдосконалення аудиту як системного економіко-правового та історико-культурного явища необхідне задля ефективного науково-практичного вирішення проблем кардинальних змін в управлінні економікою, перебудові системи методології й організації контролю за її функціонуванням. Аудит, як культурно-історичне явище характеризується з точки зору особливостей свідомості та поведінки учасників господарської діяльності в конкретних формах і конкретних сферах життя суспільства.

Серед наукових робіт вітчизняних та зарубіжних вчених, які досліджували дане питання необхідно зазначити праці такі як Білуха М. Т., Голов С. Ф., Гуцайлюк З., Жила В. Г., Завгородній В. П., Зубілевич С. Я., Кузьминський А. Н., Понікаров В. Д., Рудницький В., Усач Б. Ф., Шиманський Р., Адамс Р., Андреев В. Д., Городилов М. А., Додж Р., Данилевський Ю. А., Робертсон Джек К., Ситнов А. А. та інші.

Але найважливішими невирішеними повною мірою питаннями у сфері аудиту, на думку багатьох дослідників, в даний момент є:

- визначення чіткої ідеї розвитку аудиту;
- трактування достовірності звітності, що базується на критерії істинності аудиту;
- з'ясування статусу аудиту як форми наукового знання, також чітке визначення предмету аудиту, що полягає в різному його сприйнятті як прикладної науки, предметної діяльності, наукової дисципліни, унеможливорює чітке визначення його предметно-об'єктного змісту. Необхідно зрозуміти і засвоїти, що лежить в основі аудиту: найважливіша теоретико-прикладна проблема чи специфічний предмет дослідження;
- перерозподіл функцій регулювання аудиторської діяльності між державними органами управління та організаціями, що саморегулюються (відсутня необхідна теоретична платформа для вирішення проблем, пов'язаних з державним і громадським регулюванням аудиторської діяльності);
- методика розрахунку рівня істотності в обов'язковому аудиті (головним недоліком методик, що використовуються більшістю аудиторських фірм, є відсутність в них зв'язку з загальною концепцією аудиту, в основі якої лежать інтереси користувачів звітності. Крім того, під час визначення істотності аудиту відсутнє логічне та емпіричне обґрунтування набору базових показників звітності та часток, застосованих до цих показників. Саме ці недоліки значно знижують ефективність використання методик на практиці, оскільки можуть негативно позначитись на істинності аудиту;
- специфіка правового регулювання аудиторської діяльності, правовий механізм реалізації законодавства про аудит, правовому оцінюванню аудиту, так

як правовий потенціал аудиту не досліджений повною мірою. Нині неможливо обійтись без оцінних понять з причин неповної досконалості юридичної техніки, наявності прогалин у науковому знанні. Практична значимість правового оцінювання в аудиті полягає в тому, що вона не конкретизована законодавчо, уточнюється в процесі правозастосування, дає учасникам цього процесу можливість вільного розсуду і вільної оцінки фактів.

Неузгодженість функцій, що виконуються учасниками системи, наявність суперечностей у прийнятих ними регуляторних актах, нечіткість структури зазначеної системи, невизначеність поняття «система регулювання аудиторської діяльності», – ці й інші проблеми зумовлюють необхідність пошуку наукового підходу до їх вирішення. Серед учених відсутня єдність поглядів щодо назви системи, визначення її ієрархічних рівнів, а також наповнення регулюючими актами. Залишається неповністю з'ясованим питання щодо розмежування регулюючих функцій, здійснюваних учасниками системи. Це спричиняє неврахування під час розроблення регулюючих актів питань, пов'язаних з теоретичними засадами аудиту.

Під час розроблення положень, що регламентують функції регуляторів на ринку аудиторських послуг, поза увагою законодавців залишається ефект збільшення масштабу регулюючих норм і не акцентується необхідність їх систематизації, кодифікації; недостатня увага приділяється підсистемі внутрішньофірмового регулювання аудиторської діяльності аудиторських фірм та індивідуальних аудиторів. Не завжди всебічно і глибоко аналізуються сучасні тенденції розвитку аудиторської діяльності в світі, що впливають на аудиторський ринок. Ці та інші питання не знайшли відображення в літературі, присвяченій проблемам контролю та аудиту.

Все це вносить елементи нестабільності в діючу систему регулювання аудиторської діяльності: суперечливі одна одній функції регуляторів, не виявлені науковими дослідженнями, спричиняють надмірне ускладнення відносин учасників аудиторського ринку і є перешкодою для подальшого розвитку системи. Сама система на сьогодні виявилась надмірно ускладненою, неприйнятною для адекватного сприйняття, все це зумовлює необхідність проведення наукових досліджень у зазначеній сфері [1].

Дискусійним є питання про віднесення аудиторської діяльності виключно до підприємницької діяльності. Так, багатопредметне поле аудиту, його функції в широкому і вузькому їх значенні, як наприклад соціальна й юридична, не дозволяють визначати аудиторську діяльність виключно підприємницькою. Це звужує цілі та завдання «самого аудиту». Тому визначення статусу обов'язкового аудиту як некомерційної діяльності, метою якої є захист конституційних прав людини і встановлення на державному рівні тарифів за його проведення, що адекватно відображають високий інтелектуальний рівень аудиторської професії та рівень відповідальності за вираження аудиторської думки, дозволить значно підвищити якість «самого аудиту» і уникнути зловживання правом.

В умовах ринкових відносин, що динамічно розвиваються, роль сучасного аудиту в прийнятті оптимальних управлінських рішень безперервно

зростає, що, в свою чергу, вимагає від нього постійного вдосконалення і наукового обґрунтування його методології та організації проведення.

Проте досі вдосконалення аудиту, як самостійної сфери професійної діяльності й окремого напрямку прикладних наукових знань в основному стосується лише організації та загальної методики проведення аудиторських перевірок, залишаючи за межами наукових досліджень проблеми, пов'язані з розвитком концепцій як аудит-консалтингу й аудит-контролінгу (що отримали в науковій літературі назву – «операційний аудит») [2].

Отже, на наш погляд за відсутності науково обґрунтованих розроблень з методології, методики та організації операційного аудиту суб'єктів господарювання знижується значення сучасного аудиту для систем управління цими суб'єктами.

Список використаної літератури:

1. Городилов М. А. Концепция развития системы регулирования аудиторской деятельности: автореф. дис. ... д-ра экон. наук: спец. 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / М. А. Городилов. – Пермь, 2009. – 42 с.

2. Ситнов А. А. Теория, организация и методика операционного аудита хозяйствующих субъектов: автореф. дис. ... д-ра экон. наук: спец. 08.00.12 «Бухгалтерский учет, статистика» / А. А. Ситнов. – М., 2009. – 51 с.

3. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. № 325-ХІІ (поточна редакція – Редакція від 01.05.2016, підстава 289-19). [Електронний ресурс] // – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

Косяк А. П. канд. екон. наук, доцент, Самсоненко В. О., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

Спрямованим напрямом з економічної точки зору для комунального закладу охорони здоров'я «Харківської міської дитячої поліклініки № 1» є здійснення медичної практики, що має правовий статус державної політики України. Свою діяльність КЗОЗ «ХМДП № 1» здійснює на підставі Статуту, який затверджений заступником директора Департаменту – начальником управління комунального майна та приватизації Департаменту економіки та комунального майна Харківської міської ради В.М. Солошкіним та погоджено з директором Департаменту охорони здоров'я Харківської міської ради Ю.В. Сороколат. КЗОЗ «ХМДП № 1» є неприбутковою організацією і утримується за рахунок державного та місцевого бюджетів м. Харкова.

Облік у комунальному закладі охорони здоров'я має певні особливості та розглядається в контексті бухгалтерського обліку й контролю, він створений з метою забезпечення виконання функцій держави. Нормативно-правове регулювання упорядковується Законами України, Податковим кодексом